

2023. október 20-án, életének 92. évében elhunyt Papp István, a magyar könyvtáros társadalom meghatározó alakja.

Papp István 1931. november 23-án Zalaegerszegen született. Tanulmányait Zalaegerszegen és Pannonhalmán végezte, Győrben érettségizett. Könyvtár szakos tanulmányait 1951-ben kezdte el az ELTE Bölcsészettudományi Karán, 1956-ban kapott diplomát. Könyvtárosi feladatokat már a diploma megszerzése előtt is végzett: 1955 nyarától – a tartalékos tiszti tanfolyam előtt és után – több hónapon keresztül a Zalaszentgróti Járási Könyvtár vezetőjeként dolgozott. 1957-től két éven keresztül a Pest Megyei Könyvtárban módszertani, szervezési feladatokkal foglalkozott.

1959. március 1-jén került az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) Könyvtártudományi és Módszertani Központjába (KMK), tevékenységét az oktatási osztályon kezdte. Akkori kollégái egybehangzó állítása, visszaemlékezései szerint a képzések első három évének teljes tervező- és szervezőmunkája Papp István vállán nyugodott. Ő maga úgy vélekedett, hogy a KMK létének igazolását nagyon sokszor adta az ebben az időben megalapozott képzési és továbbképzési tevékenység, a résztvevők pedig mindig „magasra tett léc”-ként élték meg a képzéseket, de elvégzésük után mindig büszkéek voltak teljesítményükre. 1962. október 1-jén helyettes vezetőnek nevezték ki az OSZK igazgatási csoportjához, majd 1965. október 1-jétől áthelyezték főelőadónak a Művelődésügyi Minisztérium Közművelődési Főosztályának könyvtári osztályára.

1969 februárjában – a korábbi igazgató, Barabási Rezső betegsége miatt – először másodállásban, majd november 23-tól teljes állásban, igazgatóként tért vissza a KMK-ba, az intézményt 1982-ig vezette. A KMK Papp István irányításával kidolgozta a közkönyvtárak, majd az egyes tevékenységeikre és típusaikra vonatkozó irányelveket, segítette megvalósulásukat, bevezette és terjesztette a közönségkapcsolatok koncepcióját és módszertanát. A 70-es évekre a szerkesztősséggel karöltve folyamatosan fejlesztette az Új Könyvek című állománygyarapítási tanácsadó folyóiratot, amely ebben az időszakban a KMK egyik leggyakrabban használt, igen népszerű szolgáltatásává vált. Igazgatói időszakában erősödött meg a KMK kutatási tevékenysége, különösen az olvasáskutatás területén, magas színvonalú felmérések és az ezekre alapozott kutatási jelentések készítésével. Papp István nagy hangsúlyt fektetett a KMK könyvtárápületek tervezésére és berendezésére vonatkozó szolgáltatására: mintatervek készültek, folyamatos volt a kapcsolattartás az építész szakmával, és szakmai elveket rögzítő építési szabályzat született. A közkönyvtári könyvtár-építészeti témája egyébként személyes kedvence volt: Nagykanizsa, Debrecen, Szolnok könyvtárápületeinek kialakításakor részt vett a tervezési programok készítésében. Igazgatói időszaka alatt erősödött meg a KMK tevékenysége az új bibliográfiai leírási szemlélet alakításának területén, új címleírási szabvány készült, ISBD-szabványok fordításai jelentek meg, folyamatos volt a vonatkozó képzések szervezése, a konzultációs és tanácsadási munka. 1983 és 1990 között a KMK által kiadott könyvtárszakmai folyóirat, a *Könyvtári Figyelő* szerkesztőbizottságának elnöke volt. Több mint egy évtizedes igazgatói időszakára a [Könyvtári Figyelő 2010. évi 4. számában](#) a következőkkel emlékezett vissza – és ez a mondat igazán jellemzi személyiségét: „... a KMK feladatrendszerét az adott helyzetben és szakaszban nem egyetlen erős és személyében országos tekintélyű, all round szakember szolgálhatta a leghatékonyabban, hanem szaktekintélyek és vezetők sora, akik között legföljebb primus inter pares lehetett a vezetőnek kinevezett személy”.

1982 és 1985 között – továbbra is a KMK kötelékében – az Országos Könyvtárügyi Tanács titkári feladatait látta el. 1985-től nyugdíjba vonulásáig, 1998-ig a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár főigazgató-helyetteseként dolgozott, Kiss Jenő főigazgatóval együtt e néhány év alatt megvalósították a központi könyvtár teljes átalakítását, fizikai és tartalmi megújulását. A FSZEK-es időszak alatt, 1991 és 1994 között a Magyar Könyvtárosok Egyesületének főtítkáráként sokat tett a szakmai szervezet sikeréért, képviselte az egyesületet az IFLA-ban a közkönyvtári és a könyvtárépítészeti szekcióban. A szervezet *IFLA Journal* című folyóiratánál már a KMK-s időszakban: 1975 és 1983 között szerkesztőbizottsági elnök volt, ezért 1983 augusztusában IFLA-émlékérmet kapott.

Nyugdíjas éveinek a könyvtáros szakma szempontjából egyedülálló és sikeres vállalkozása a Horváth Tiborral közösen szerkesztett, az Osiris Kiadónál 1999 és 2003 között megjelentetett ötkötetes *Könyvtárosok kézikönyve*. 2004 nyarán a 2003–2007-es könyvtári stratégia megvalósításán munkálkodó, *A könyvtáros életpálya vonzóbbá tétele* elnevezésű stratégiai bizottság felkérésére elvállalta a könyvtáros etikai kódex előkészítő munkálataival foglalkozó bizottság elnöki feladatait. Vezető, irányító szerepének – és nem utolsósorban [a témában írt tanulmányainak](#) – köszönhetően 2006 januárjára elkészült és elfogadásra került az etikai kódex, amelyhez még abban az évben magyarázó kötetet is összeállított, [A magyar könyvtárosság etikai kódexe – magyarázatokkal, kommentárokkal, kiegészítésekkel](#) címmel.

Élete során szakmai munkájának elismeréseként tizenegy hazai és külföldi kitüntetést kapott, köztük elsőként 1962 júniusában a Szocialista Kultúráért kitüntető jelvényt, majd 1972-ben a Kiváló népművelő címet, 1981-ben Szabó Ervin-émlékérmet, 1985-ben MKE-émlékérmet, 2000-ben Széchényi Ferenc-díjat. 2011-ben a Magyar Köztársaság Elnöke a könyvtárügyben végzett több évtizedes eredményes munkája elismeréseként Papp Istvánnak a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztje kitüntetést adományozta.

75. születésnapján Papp Istvánt így köszöntötte Vajda Kornél a *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros* 2006/12. számának hasábjain: „Ennek a ma már diszciplínák sokaságára széthullni látszó szakmának ő az egyetlen olyan embere, aki minden könyvtári diszciplínához mesterfokon ért: a könyvtárépítészettől az állománygyarapításig, a számítógépes rendszerektől a helyismeretig, a virtuális könyvtáraktól a könyvtárpolitikáig stb. Majd’ minden szakterület kapcsán van kötelező olvasmánynak kiadott szakcikke. Majd’ minden minket foglalkoztató probléma éleselméjű és legtalálhatóbb boncolását az ő írásaiban találhatjuk.” Ezek a mondatok nagyon igazak továbbra is, de mindannyiunk szomorúságára a napokban múlt időbe kerültek...

90 születésnapja alkalmából *Publicum meritorum praemium* címmel egykori munkatársai, barátai, tisztelői – a szintén 90 éves Katsányi Sándorral közös – ünnepi kötetet állítottak össze tiszteletére. A kötet elektronikus változatában elérhető Papp István munkásságának rendkívül gazdag életmű-bibliográfiája.

Akik személyesen ismerték, emlékezhetnek rá, hogy igazi társasági ember volt. Nagyszerűen tudott adomázni, és vitatkozni is élmény volt vele. Munkatársainak szakmai fejlődését mindig szem előtt tartotta, és messzemenően támogatta. Ez a személyes törődés is fejlethetlenné teszi kiemelkedő egyéniségét.

Nyugodjék békében!